

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Затверджено

На засіданні кафедри
загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри _____ Олена КВАС

Силабус освітньої компоненти
«Культура наукового мислення»,
що викладається в межах
ОНП «Освітні, педагогічні науки»
*для здобувачів **третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти***
зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Львів – 2023

Назва освітньої компоненти	Культура наукового мислення
Адреса викладання освітньої компоненти	Львівський національний університет імені Івана Франка Факультет педагогічної освіти Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи м. Львів, вул. Туган-Барановського,7
Факультет та кафедра, за якою закріплена освітня компонента	Факультет педагогічної освіти, Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта / Педагогіка 011 Освітні, педагогічні науки
Викладачі освітньої компоненти	Ковальчук Лариса Онисимівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
Контактна інформація викладачів	ел. пошта: larysa.kovalchuk@lnu.edu.ua кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, м. Львів, вул. Туган-Барановського, 7. Тел. (032) 239-47-65
Консультації з питань навчання відбуваються	Щочетверга, 15.00-16.00 (кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, м. Львів, вул. Туган-Барановського, 7, кім. 30).
Сторінка розміщення освітньої компоненти	https://aspirantura.lnu.edu.ua/documents/sylabuses/ https://pedagogy.lnu.edu.ua/postgraduates-011-sylabusy
Інформація про освітню компоненту	Освітню компоненту «Культура наукового мислення» призначено для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки», яка забезпечує універсальні навички зі спеціальності та передбачає надання учасникам в рамках навчання через дослідження компетентності, які визначають і репрезентують культуру наукового мислення дослідника, що сприятиме ефективному здійсненню наукового пошуку під час виконання дисертаційних робіт. Тому в освітній компоненті представлено огляд як теоретико-методологічних основ, так і практичних та діагностичних аспектів формування культури наукового мислення.
Коротка анотація освітньої компоненти	Освітня компонента «Культура наукового мислення» є обов'язковою освітньою компонентою для освітньо-наукової програми «Освітні, педагогічні науки» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, яка викладається у 3 семестрі в обсязі 3 кредитів ЄКТС (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Навчальним планом передбачено 48 годин аудиторних занять (32 год лекцій та 16 год семінарських) та 42 години самостійної роботи. Програма освітньої компоненти складається з 2 змістових модулів : 1. Базисні категорії як системотвірна основа культури наукового мислення. 2. Головні аспекти формування культури наукового мислення дослідника. У <i>першому</i> модулі розглядають сутність базисних категорій як системотвірної основи культури наукового мислення (з урахуванням

	<p>наукового спрямування здобувача третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти).</p> <p>У <i>другому</i> модулі здійснюється критичне осмислення культури наукового мислення як інтегрованого багатовимірного феномену і важливої складової наукової культури дослідника, обґрунтовуються головні аспекти формування культури наукового мислення дослідника.</p>
<p>Мета та цілі освітньої компоненти</p>	<p>Мета освітньої компоненти: формування у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти в процесі навчання через дослідження системи компетентностей, які визначають та репрезентують культуру наукового мислення дослідника, що сприятиме ефективному здійсненню наукового пошуку під час виконання дисертаційної роботи.</p> <p>Основними цілями та завданнями є:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ формування адекватного розуміння сутності базисних категорій як системотвірної основи культури наукового мислення (з урахуванням наукового спрямування здобувача третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти); ◆ критичне осмислення культури наукового мислення як інтегрованого багатовимірного феномену, як складової наукової культури дослідника; ◆ з'ясування взаємозв'язків культури наукового мислення з іншими складовими наукової культури дослідника; ◆ обґрунтування головних аспектів формування культури наукового мислення дослідника; ◆ оволодіння концептуальними основами і технологіями формування культури наукового мислення дослідника; ◆ ознайомлення з плануванням, організуванням і проведенням експериментального дослідження сформованості культури наукового мислення дослідника; ◆ оволодіння теоретичними і практичними основами опрацювання, аналізу та інтерпретації результатів експериментального дослідження сформованості культури наукового мислення дослідника.
<p>Література для вивчення освітньої компоненти</p>	<p style="text-align: center;">Основна (базова)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гальченко М. С. Творче мислення: діяльність, наука, людина. Монографія. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. 366 с. 2. Кравчук Л. Кадобний Г., Лабінська О. Логіка та критичне мислення: посібник. Тернопіль: Укрмедкнига, 2023. 147 с. 3. Ковальчук Л. Моделювання науково-педагогічних досліджень: навч. посіб. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 520 с. 4. Максименко С. Д., Месрович М. Й., Шрагіна Л. І. Системне мислення: формування і розвиток. Київ: Києво-Могилянська академія, 2020. 248 с. 5. Максименко С. Психологія когнітивних процесів: навч. посіб. Київ: НАПН; Інс-т психології ім. Г.С. Костюка, 2022. 419 с. 6. Машталер А. А. Культура інноваційного мислення в освіті: інформація, творчість, знання. Монографія. Київ: ТОВ «Інформаційні системи», 2012. 286 с. 7. Рябокоровка Г. В. Культура логічного мислення: навч. посіб. Одеса: Видавник С.Л. Назарчук, 2023. 147 с. 8. Семенов О. М. Академічна культура дослідника: європейський та національний контексти. Навч. посіб. Суми: СДПУ ім. А.С. Макаренка, 2021. 215 с. 9. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого: підручник для науковця. Київ: Навч.-метод. центр «Консорціум з удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2006. 320 с. 10. Феномен культури у гуманітарному дискурсі: монографія / за заг. ред.

В. С. Балуха. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2020. 351 с.

Додаткова (допоміжна)

11. Возняк С. С. Діяльність у вимірах культури: проблема формоутворення. Монографія. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. 200 с.

12. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с.

13. Гуменюк С. В. Теорія і практика продуктивного педагогічного мислення майбутніх учителів фізичної культури: монографія. Хмельницький: Крок, 2017. 405 с.

14. Енциклопедія освіти /Акад. пед. наук; гол. ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

15. Завіна В. І., Омеляненко С. В. Педагогічна культура викладача вищої школи: Навч. посіб. Кіровоград, 2005. 200 с.

16. Іванова Н. В. Феноменологія мислення: гнозис, креатив, особистість. Монографія. Луцьк: ПВД «Твердиня», 2015. 364 с.

17. Ільїна Г. В. Генеза культури мислення: логос, раціо, візіо. Монографія. Київ; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2018. 368 с.

18. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору. Київ: Педагогічна думка. 2009. 520 с.

19. Ковальчук Л. Культура мислення, інтелектуальна культура, розумова культура у контексті дослідження проблеми формування культури професійного мислення майбутніх педагогів. *Вісник Львівського університету*. Сер. педагогічна. 2023. Вип. 38. С. 115–128.

20. Ковальчук Л. Культура як фундаментальна категорія гуманітарного дискурсу у контексті дослідження формування культури професійного мислення майбутніх педагогів. *Вісник Львівського університету*. Сер. педагогічна. 2023. Вип. 39. С. 64–77.

21. Ковальчук Л. Основи педагогічної майстерності: навч. посіб. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.

22. Ковальчук Л. Система формування культури професійного мислення студентів природничих факультетів університету. *Вісник Львівського університету*. Сер. педагогічна. 2017. Вип. 32. С. 426–435.

23. Кремень В. Г. Сучасне мислення й освіта: методологічний концепт. *Український педагогічний журнал*. 2017. № 3. С. 5–14.

24. Малафіїк І. В. Системний підхід у теорії і практиці навчання. Рівне: Ред.-видав. відділ Рівненського державного гуманітарного університету, 2004. 437 с.

25. Олійник І. В. Підвищення культури наукової мови як важливий аспект формування дослідницької компетентності у майбутніх докторів філософії. *Освіта та педагогічна наука*. 2021. № 1 (176). С. 63–71.

26. Скотний В. Філософія освіти: екзистенція ірраціонального в раціональному. Дрогобич: Вимір, 2004. 348 с.

27. Чайка В., Петрова Н. Інтелектуальна культура вчителя як фактор інновацій у педагогічній діяльності: монографія. Тернопіль: ТНПУ, 2014. 308 с.

28. Шейко В. М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX – початок XXI ст.): Монографія: В 2 т. Т. І. Харків: Основа, 2001. 520 с.

29. Kovalchuk L. Modeling of cultural and educational environment as a pedagogical condition of forming of professional *thinking* culture of future teachers. *European Scientific Journal*. 2014. Vol. 10, № 22. P. 69–88.

Інтернет-джерела

30. Бутенко Л. Л. Культура наукового мислення як передумова успішності діяльності науково-педагогічних працівників. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2015. № 2 (65). С. 27–39. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2451/1/Bootenko.PDF>.

31. Гоблик В. В., Шандор Ф. Ф., Щербан Т. Д. Проблема формування наукового мислення у здобувачів вищої освіти. *Освіта і наука*. 2021. Вип. 1(30). С. 133–138. URL: <http://msu.edu.ua/>.

	<p>32. Де Боно Э. Шесть шляп мышления. URL: https://booksonline.com.ua/view.php?book=76366.</p> <p>33. Закон України «Про вищу освіту». <i>Голос України</i>. 2014. № 148 (5898). 6 серпня. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18.</p> <p>34. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19.</p> <p>35. Закон України «Про освіту». URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12; http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19.</p> <p>36. Скиба О. П. Стиль наукового мислення в інформаційну епоху. <i>Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія</i>. 2011. № 2. С. 59–62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnau_f_2011_2_15.</p> <p>37. Філософські засади наукової діяльності: 1. Науковий світогляд та етична культура науковця; 2. Філософська гносеологія та епістемологія: конспект лекцій: навч. посіб. для здобув. ступ. доктора філософії за всіма освітньо-науковими програмами всіх спеціальностей / уклад.: Б.В. Новіков, Р.М. Богачев, К.В. Мацик, Т.П. Руденко та ін. Київ: КІП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 130 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/43445/1/Konspekt-lektsii_Aspiranty.pdf.</p> <p style="text-align: center;">Інші інформаційні ресурси</p> <p>38. <i>Вища освіта України</i>.</p> <p>39. <i>Вища школа</i>.</p> <p>40. <i>Вісник Львівського університету</i>. Серія педагогічна.</p> <p>41. <i>Молодий вчений</i>.</p> <p>42. <i>Молодь і ринок</i>.</p> <p>43. Освітні сайти Інтернет (http://mon.gov.ua; http://www.pedpresa.com.ua та ін.).</p> <p>Зауваги. Уся література, яку аспіранти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Окрім рекомендованих, студенти можуть використовувати також й інші літературні джерела, у яких висвітлені певні навчальні питання.</p>						
<p>Обсяг освітньої компоненти та її тривалість</p>	<table border="0"> <tr> <td>Денна форма навчання:</td> <td>Заочна форми навчання:</td> </tr> <tr> <td>48 годин аудиторних (з них: 32 годин лекцій; 16 годин практичних занять)</td> <td>18 годин аудиторних (з них: 12 годин лекцій 6 годин практичних занять)</td> </tr> <tr> <td>42 годин самостійної роботи</td> <td>72 годин самостійної роботи</td> </tr> </table>	Денна форма навчання:	Заочна форми навчання:	48 годин аудиторних (з них: 32 годин лекцій; 16 годин практичних занять)	18 годин аудиторних (з них: 12 годин лекцій 6 годин практичних занять)	42 годин самостійної роботи	72 годин самостійної роботи
Денна форма навчання:	Заочна форми навчання:						
48 годин аудиторних (з них: 32 годин лекцій; 16 годин практичних занять)	18 годин аудиторних (з них: 12 годин лекцій 6 годин практичних занять)						
42 годин самостійної роботи	72 годин самостійної роботи						
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>У процесі навчання через дослідження, що забезпечує вивчення аспірантами освітньої компоненти «Культура наукового мислення», опанування ними теоретичними, методологічними, методичними і практичними засадами курсу, формуються:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ загальні компетентності (ЗК): <ul style="list-style-type: none"> ЗК2 – здатність оволодіти загальнонауковою компетентністю, спрямованою на формування системного наукового світогляду; ЗК3 – здатність визначати культурні смисли досліджуваного явища на засадах етичних орієнтирів конструювання наукових проєктів; створювати авторські програми досліджень; ЗК4 – здатність використовувати в дослідницькій/професійній діяльності провідні засади професійної етики та академічної доброчесності, прийняті світовим науковим співтовариством; ЗК10 – здатність виявляти прогресивні освітні ідеї світової та вітчизняної педагогічної спадщини, порівнювати, виокремлювати цінні доробки дослідників, аналізувати їх і творчо використовувати у професійній діяльності; ♦ спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК): <ul style="list-style-type: none"> СК2 – здатність популяризувати кращі здобутки педагогічної теорії 						

й практики українського та інших народів, застосовувати їх у професійній діяльності;

СК5 – здатність розв'язувати складні комплексні проблеми в дослідницькій, інноваційній видах діяльності на засадах професійної етики; володіти вміннями розробляти наукові, освітні, грантові проекти;

СК7 – здатність критично аналізувати, самостійно та вільно орієнтуватися в змісті педагогічної інноватики, сучасних освітніх технологій, застосовувати досягнення в науковій та проєктній діяльності й педагогічній практиці;

СК9 – здатність підвищувати рівень педагогічної майстерності, формувати індивідуальний професійний образ, виявляти лідерські якості, проєктувати кар'єрне зростання;

СК11 – здатність аналізувати, створювати й ефективно використовувати навчально-методичні комплекси навчальних дисциплін, реалізовувати різні форми організації освітнього процесу в ЗВО з елементами дистанційного навчання, проводити моніторинг досягнутих результатів;

СК13 – здатність організовувати суб'єкт-суб'єкту взаємодію учасників освітнього процесу на засадах партнерських стосунків, формувати позитивні міжособистісні взаємини в студентському колективі, формувати корпоративну культуру й імідж ЗВО;

♦ **програмні результати навчання (ПРН):**

ПРН4 – формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні літературні дані; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів;

ПРН5 – планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з педагогіки та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, та дотриманням норм академічної і професійної етики, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми;

ПРН7 – застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи;

ПРН8 – розробляти та досліджувати концептуальні моделі освітніх процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у педагогічній галузі і й з дотичних міждисциплінарних напрямів.

Знання:

розуміти і характеризувати сутність базисних категорій як системотвірної основи культури наукового мислення;

знати й розуміти сутнісні характеристики культури наукового мислення як інтегрованого багатовимірного феномену, як складової наукової культури дослідника;

аналізувати і обґрунтовувати теоретичні, методологічні та інші аспекти культури наукового мислення дослідника;

	<p>критично осмислювати і оцінювати зв'язок культури наукового мислення з іншими складовими наукової культури дослідника.</p> <p>Уміння:</p> <p>прогнозувати і проєктувати науково-педагогічне дослідження за темою дисертації, виявляючи високу культуру наукового мислення;</p> <p>завдяки сформованості культури наукового мислення розробляти та демонструвати педагогічні моделі за темою наукового пошуку;</p> <p>демонструвати високий рівень культури наукового мислення під час планування професійних дій, науково-дослідної роботи, презентації результатів дослідження;</p> <p>застосовувати теоретичні і емпіричні методи дослідження задля діагностування сформованості культури наукового мислення.</p> <p>Комунікація:</p> <p>завдяки сформованості культури наукового мислення встановлювати, використовуючи сучасні інформаційно-комунікаційні технології під час науково-дослідної роботи, ефективну комунікацію в групах, які беруть участь у педагогічному експерименті;</p> <p>виявляючи високу культуру наукового мислення, створювати сприятливий психологічний клімат в досліджуваному середовищі, демонструвати конструктивну взаємодію під час розв'язання навчальних і професійно-педагогічних проблем та завдань, передбачених темою дослідження.</p> <p>Автономія та відповідальність:</p> <p>в процесі дослідження актуальних педагогічних проблем відповідати вимогам, що передбачають дотримання академічної доброчесності, яка ґрунтується на сформованості у дослідника високого рівня культури наукового мислення;</p> <p>виявляючи високу культуру наукового мислення, демонструвати професійну відповідальність за організування й проведення науково-педагогічного дослідження, достовірність, надійність і об'єктивність отриманих результатів.</p>
Ключові слова	культура, наука, мислення, наукова культура, наукове мислення, культура наукового мислення, науково-педагогічне дослідження, методологія, моделювання, педагогічне діагностування, наукова творчість
Форма навчання	Очна (денна, вечірня), заочна
Теми	ДОДАТОК (схема освітньої компоненти)
Підсумковий контроль, форма	Екзамен
Пререквізити	Вивчення відповідної освітньої компоненти ґрунтується на успішно засвоєних знаннях з педагогіки, психології, філософії, освітньої компоненти «Іноземна мова за фаховим спрямуванням» достатніх для сприйняття категоріального апарату щодо культури наукового мислення, розуміння наукових джерел з предмету. Успішно засвоєні знання аспірант паралельно використовує під час участі в Науковому семінарі.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання	Лекція, евристична бесіда, пояснення, інструктаж; інтерактивні методи (робота в малих групах, мозковий штурм, метод проєктів, метод «Прес», кейс-метод), імітаційно-рольова гра (наукова конференція, науковий семінар), мультимедійна презентація, ілюстрування, демонстрування, дискусія, розв'язування вправ і задач, самоспостереження, спостереження, методи контролю і самоконтролю, презентація наукових продуктів, виконання індивідуальних завдань.

<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Мультимедійний проєктор, ноутбуки, фліпчарт, маркери, обчислювальні засоби.</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Політика виставлення балів: Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ <i>семінарські заняття</i> — 40 (8 занять по 5 балів), при цьому: <ul style="list-style-type: none"> 5 балів — аспірант виконав усі завдання згідно плану заняття; 4 бали — аспірант виконав 75% завдань; 3 бали — аспірант виконав 50% завдань; 2 бали — аспірант виконав не менше 30% завдань; 1 бал — аспірант виконав окремі елементи завдань; <p>На <i>семінарські заняття</i> припадає 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів — 40;</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ <i>самостійна робота</i> та виконання <i>індивідуальних завдань</i> оцінюються в межах балів, винесених на семінарські заняття; ♦ <i>науково-дослідна робота</i> (виконання індивідуального науково-дослідного проєкту «Визначення рівня сформованості культури наукового мислення»): 10% семестрової оцінки; максимальна кількість балів — 10 за такими критеріями: <ul style="list-style-type: none"> 9–10 балів — високий (творчий) рівень виконання завдань; 7–8 балів — достатній (реконструктивний) рівень; 5–6 балів — середній (репродуктивний) рівень; 1–4 бали — низький (виконано окремі елементи завдань); ♦ <i>іспит</i> — 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів — 50 (у тому числі в системі Moodle). <p>Критерії оцінювання завдань різного рівня складності: <i>тестові завдання першого рівня</i> складності — 1 бал за правильну відповідь; <i>тестові завдання другого рівня</i> складності — 2 бали; <i>завдання третього рівня</i> складності — 5 балів.</p> <p>Враховується: активність аспіранта під час аудиторних занять; самостійність, оригінальність, творчий підхід і своєчасне виконання завдань). Особлива увага звертається на відвідування занять аспірантом. Відпрацювання занять, пропущених з поважних причин, проводиться за розкладом консультацій викладачів.</p> <p>Академічна доброчесність. Дотримання академічної доброчесності під час вивчення курсу забезпечує:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ обговорення на першому лекційному занятті правил академічної доброчесності, що є виявом наукової культури аспіранта-дослідника; ♦ попередження про наслідки плагіату чи інших форм недоброчесності (їх виявлення в письмовій роботі аспіранта є підставою для незарахування викладачем завдання, незалежно від масштабів плагіату чи обману); ♦ неможливість (заборона) користування мобільними пристроями під час іспиту, самостійних практичних завдань під час аудиторних занять (за винятком часу, відведеного для виконання розрахункових завдань чи задач); ♦ обов'язкове посилання на використані літературні джерела під час написання творчих завдань (есе, тез доповідей, наукової статті та інших наукових продуктів); ♦ виконання науково-дослідної роботи (індивідуальний науково-дослідний проєкт «Визначення рівня сформованості культури наукового мислення») передбачає самостійну, оригінальну науково-дослідну діяльність аспіранта, вияв ним творчого підходу, культури

	<p>наукового мислення, дослідницьких здібностей, наукової культури тощо;</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ побудова графічних (діаграм, гістограм тощо) і табличних зображень, розроблення науково-дослідних моделей здійснюється виключно на основі власних досліджень аспіранта. <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до екзамену</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Культура наукового мислення як навчальна дисципліна. 2. Об'єкт і предмет вивчення формування культури наукового мислення. 3. Мета і головні завдання формування культури наукового мислення. 4. Культура наукового мислення у системі людинознавчих наук. Міждисциплінарні зв'язки. 5. Культура наукового мислення (понятійно-категоріальний апарат). 6. Культура наукового мислення як інтегрований багатовимірний феномен. 7. Етимологія поняття «культура» в науковому дискурсі. 8. Теоретичне осмислення сутності культури на рівні філософського пізнання, філософії освіти. 9. Онтологічний підхід до розуміння сутності культури. 10. Тлумачення культури як антропологічного феномену. 11. Аксиологічний вимір культури у працях вітчизняних і зарубіжних дослідників. 12. Діяльнісний аспект розуміння сутності культури. 13. Осмислення евристичного аспекту культури у контексті культури наукового мислення. 14. Науковці про менталетвірний характер культури. Тлумачення культури з позицій семіотики. 15. Культура як багатофункціональне явище. Багатогранна природа культури. 16. Взаємозв'язки культури, суспільства, наукової спільноти і особистості науковця. 17. Генезис науки. Сутнісні характеристики науки. 18. Наука як система. Наука як джерело та інструмент пізнання світу. Наука як соціальний інститут. 19. Наукове знання. 20. Галузева структура сучасної науки. 21. Гносеологічні функції науки. 22. Методологія науки. Різновиди наукової методології. 23. Мультипарадигмальність сучасної науки. 24. Науковий світогляд аспіранта-дослідника. 25. Наукова культура, її сутність, становлення, структура, функції. 26. Роль наукової культури у творенні і поширенні наукового знання. 27. Значення наукової культури в сучасних процесах (соціокультурних, духовно-інтелектуальних тощо). 28. Дотримання норм наукової культури. 29. Рівні сформованості наукової культури дослідника. 30. Міждисциплінарний аналіз сутності феномена «мислення» у системі людинознавчих наук. 31. Порівняльно-термінологічний аналіз сутності феноменів «розум» «інтелект» і «мислення», 32. Багатоаспектність і багатовимірність мислення. 33. Поліфункціональний характер мислення 34. Наукове мислення, його сутність, специфічні особливості. 35. Структура наукового мислення.

	<p>36. Функції наукового мислення.</p> <p>37. Спрямованість наукового мислення на теоретичний і емпіричний рівні наукового пізнання педагогічних явищ і проблем педагогічної науки і практики.</p> <p>38. Рівні сформованості наукового мислення дослідника.</p> <p>39. Культура наукового мислення як складова наукової культури дослідника.</p> <p>40. Міждисциплінарний аналіз сутності феномена «культура мислення» у системі людинознавчих наук.</p> <p>41. Порівняльно-термінологічний аналіз сутності феноменів «розумова культура», «інтелектуальна культура» і «культура мислення».</p> <p>42. Культура наукового мислення як інтегроване багатовимірне утворення.</p> <p>43. Зв'язок культури наукового мислення дослідника з культурою наукової мови.</p> <p>44. Зв'язок культури наукового мислення дослідника з культурою наукового спілкування.</p> <p>45. Зв'язок культури наукового мислення дослідника з культурою наукового мовлення.</p> <p>46. Зв'язок культури наукового мислення дослідника з етичною культурою.</p> <p>47. Зв'язок культури наукового мислення дослідника з методологічною культурою.</p> <p>48. Зв'язок культури наукового мислення дослідника з науковою творчістю.</p> <p>49. Методологія дослідження культури наукового мислення, її сутність, рівні.</p> <p>50. Характеристика методологічних підходів до формування культури наукового мислення дослідника.</p> <p>51. Парадигми і концепції формування культури наукового мислення дослідника.</p> <p>52. Етапи формування культури наукового мислення дослідника.</p> <p>53. Психологічні умови формування культури наукового мислення дослідника.</p> <p>54. Педагогічні умови формування культури наукового мислення дослідника.</p> <p>55. Організаційно-методичні умови формування культури наукового мислення дослідника.</p> <p>56. Технології формування культури наукового мислення дослідника.</p> <p>57. Рівні сформованості культури наукового мислення.</p> <p>58. Критерії і показники сформованості культури наукового мислення.</p> <p>59. Діагностичний інструментарій сформованості культури наукового мислення.</p> <p>60. Експериментальне дослідження сформованості культури наукового мислення дослідника</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості освітньої компоненти буде надано по завершенню курсу.

Схема освітньої компоненти «Культура наукового мислення» (денна, вечірня форми навчання)

3 семестр, II курс

№ з/п Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, дискусія, групова робота)	Матеріали	Література.*** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год (на самостійне опрацювання та індивідуальні завдання)	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Базисні категорії як системотвірна основа культури наукового мислення						
1	Тема 1. Культура наукового мислення як освітня компонента. Місце культури наукового мислення в системі людинознавчих наук. Культура наукового мислення як освітня компонента. Об'єкт і предмет вивчення. Мета і головні завдання освітньої компоненти. Культура наукового мислення у системі людинознавчих наук. Міждисциплінарні зв'язки. Понятійно-категоріальний апарат. Культура наукового мислення як інтегрований багатовимірний феномен.	Лекція 1, 2 год.	Мультимедійна презентація; роздаткові навчально-методичні матеріали	3, 10 (основна); 11, 12, 14, 15, 18, 20, 21, 26, 28, 31, 33–35, 38–43 (додаткова)		
2,3	Тема 2. Культура у системі людинознавчих наук. Етимологія поняття «культура» в науковому дискурсі. Теоретичне осмислення сутності культури на рівні філософського пізнання, філософії освіти. Онтологічний підхід до розуміння сутності культури. Тлумачення культури як антропологічного феномену. Аксиологічний вимір культури у працях вітчизняних і зарубіжних дослідників. Діяльнісний аспект розуміння сутності культури. Осмислення евристичного аспекту культури у контексті культури наукового мислення. Науковці про менталетвірний характер культури. Тлумачення культури з позицій семіотики. Культура як багатофункціональне явище. Багатогранна природа культури. Взаємозв'язки культури, суспільства, наукової спільноти і	Лекції 2,3, 4 год.	Мультимедійна презентація; роздаткові навчально-методичні матеріали	3, 10; 11, 12, 14, 15, 18, 20, 21, 26, 28, 31, 33–35, 38–43		

	особистості науковця.					
4	Тема 2. Культура у системі людинознавчих наук (науковий семінар)	Семінарське заняття №1, 2 год.	Презентація; інструкції; роздаткові навчально-методичні матеріали	3, 10; 11, 12, 14, 15, 18, 20, 21, 26, 28, 31, 33–35, 38–43	Підготовка до семінарського заняття, виконання практичних завдань 1–3 рівнів складності. (2 год) Індивідуальні завдання (2 год)	2 тиждень
5	Тема 3. Наука, її сутність, методологія. Науковий світогляд аспіранта-дослідника. Генезис науки. Сутнісні характеристики науки. Наука як система. Наука як джерело та інструмент пізнання світу. Наука як соціальний інститут. Наукове знання. Галузева структура сучасної науки. Гносеологічні функції науки. Методологія науки. Різновиди наукової методології. Мультипарадигмальність сучасної науки. Науковий світогляд аспіранта-дослідника.	Лекція 4, 2 год.	Мультимедійна презентація; роздаткові навчально-методичні матеріали	1, 3, 9 12, 14, 18, 24, 26, 33–35, 37–43		
6	Тема 4. Сутнісні характеристики наукової культури як базової категорії. Наукова культура, її сутність, становлення, структура, функції. Роль наукової культури у творенні і поширенні наукового знання. Значення наукової культури в сучасних процесах (соціокультурних, духовно-інтелектуальних тощо). Дотримання норм наукової культури. Рівні сформованості наукової культури дослідника.	Лекція 5, 2 год.	Мультимедійна презентація; роздаткові навчально-методичні матеріали	1, 3, 9 12, 14, 18, 24, 26, 33–35, 37–43		
7	Тема 4. Наукова культура — базова категорія в системі дослідження культури наукового мислення (з урахуванням наукового спрямування дослідника)	Семінарське заняття №2, 2 год.	Презентація; інструкції; роздаткові навчально-методичні матеріали	1, 3, 9 12, 14, 18, 24, 26, 33–35, 37–43	Підготовка до семінарського заняття, виконання практичних завдань 1–3 рівнів складності. (2 год) Індивідуальні завдання (2 год)	4 тиждень
8	Тема 5. Мислення у системі людинознавчих наук. Міждисциплінарний аналіз сутності феномена «мислення» у системі людинознавчих наук. Порівняльно-термінологічний аналіз сутності феноменів «розум» «інтелект» і «мислення», Багатоаспектність і багатовимірність мислення. Поліфункціональний характер мислення	Лекція 6, 2 год.	Мультимедійна презентація; роздаткові навчально-методичні матеріали	1–5 13, 16, 18, 23, 31, 32, 38–43		
9.	Тема 6. Сутнісні характеристики наукового мислення як базової категорії. Наукове мислення, його сутність, специфічні особливості. Структура наукового мислення. Функції наукового мислення. Спрямованість наукового мислення на теоретичний і	Лекція 7, 2 год.	Мультимедійна презентація; роздаткові навчально-методичні матеріали	1–5 13, 16, 18, 23, 31, 32, 38–43		

	емпіричний рівні наукового пізнання педагогічних явищ і проблем педагогічної науки і практики. Рівні сформованості наукового мислення дослідника.					
10	Тема 6. Наукове мислення — базова категорія в системі дослідження культури наукового мислення (з урахуванням наукового спрямування дослідника)	Семинарське заняття №3, 2 год.	Презентація; інструкції; роздаткові навчально-методичні матеріали	1–5 13, 16, 18, 23, 31, 32, 38–43	Підготовка до семінарського заняття, виконання практичних завдань 1–3 рівнів складності. (2 год) Індивідуальні завдання (2 год)	6 тиждень
Змістовий модуль 1. Головні аспекти формування культури наукового мислення дослідника						
11, 12	Тема 7. Теоретичний аспект формування культури наукового мислення дослідника. Культура наукового мислення як складова наукової культури дослідника. Міждисциплінарний аналіз сутності феномена «культура мислення» у системі людинознавчих наук. Порівняльно-термінологічний аналіз сутності феноменів «розумова культура», «інтелектуальна культура» і «культура мислення». Культура наукового мислення як інтегроване багатомірне утворення. Зв'язок культури наукового мислення дослідника з культурою наукової мови, культурою наукового спілкування, культурою наукового мовлення, етичною культурою, методологічною культурою та іншими складовими наукової культури.	Лекції 8,9, 4 год	Мультимедійна презентація; роздаткові навчально-методичні матеріали	1, 3, 6, 7 13–16, 18, 19, 22, 25, 29, 30, 38–43		
13	Тема 7. Формування культури наукового мислення (осмислення і обґрунтування теоретичного аспекту з урахуванням наукового спрямування дослідника)	Семинарське заняття №4, 2 год.	Презентація; інструкції; роздаткові методичні матеріали	1, 3, 6, 7 13–16, 18, 19, 22, 25, 29, 30, 38–43	Підготовка до семінарського заняття, виконання практичних завдань 1–3 рівнів складності. (3 год) Індивідуальні завдання (3 год)	8 тиждень
14,15	Тема 8 Методологічний аспект формування культури наукового мислення дослідника. Методологія дослідження культури наукового мислення, її сутність, рівні. Характеристика методологічних підходів до формування культури наукового мислення дослідника. Парадигми і концепції формування культури наукового мислення дослідника.	Лекції 10, 11, 4 год	Мультимедійна презентація; роздаткові навчально-методичні матеріали	1, 3, 6, 7 13–16, 18, 19, 22, 23, 25, 29, 30, 38–43		
16	Тема 8. Формування культури наукового мислення (осмислення і обґрунтування методологічного аспекту з урахуванням наукового спрямування дослідника)	Семинарське заняття №5, 2 год.	Презентація; інструкції; роздаткові методичні матеріали	1, 3, 6, 7 13–16, 18, 19, 22, 23, 25, 29, 30, 38–43	Підготовка до семінарського заняття, виконання практичних завдань 1–3 рівнів складності. (3 год) Індивідуальні завдання (3 год)	10 тиждень
17,18	Тема 9. Практичний аспект формування культури наукового мислення дослідника.	Лекції 12,13, 4 год	Мультимедійна презентація;	1–4, 6–8 13–16, 18, 19, 22,		

	Етапи формування культури наукового мислення дослідника. Психологічні умови формування культура наукового мислення дослідника. Педагогічні умови формування культури наукового мислення дослідника. Організаційно-методичні умови формування культури наукового мислення дослідника. Технології формування культури наукового мислення дослідника.		роздаткові навчально-методичні матеріали	25–27, 29–32, 38–43		
19	Тема 9. Формування культури наукового мислення (осмислення і обґрунтування практичного аспекту з урахуванням наукового спрямування дослідника)	Семінарське заняття №6, 2 год.	Презентація; інструкції; роздаткові методичні матеріали	1–4, 6–8 13–16, 18, 19, 22, 25–27, 29–32, 38–43	Підготовка до семінарського заняття, виконання практичних завдань 1–3 рівнів складності. (3 год) Індивідуальні завдання (3 год)	12 тиждень
20,21, 22	Тема 10. Діагностичний аспект формування культури наукового мислення дослідника. Рівні сформованості культури наукового мислення. Критерії і показники сформованості культури наукового мислення. Діагностичний інструментарій сформованості культури наукового мислення. Експериментальне дослідження сформованості культури наукового мислення дослідника.	Лекції 14–16, 6 год	Мультимедійна презентація; роздаткові навчально-методичні матеріали	1–4, 6–8 13–16, 18, 19, 22, 25–27, 29–32, 38–43		
23	Тема 10. Формування культури наукового мислення (осмислення і обґрунтування діагностичного аспекту з урахуванням наукового спрямування дослідника)	Семінарське заняття №7, 2 год.	Презентація; ПК; інструкції; роздаткові методичні матеріали	1–4, 6–8 13–16, 18, 19, 22, 25–27, 29–32, 38–43	Підготовка до семінарського заняття, виконання практичних завдань 1–3 рівнів складності. (3 год) Індивідуальні завдання (3 год)	14 тиждень
24	Тема 10. Експериментальне дослідження сформованості культури наукового мислення (у контексті дисертаційного дослідження)	Семінарське заняття №8, 2 год.	Презентація; ПК; інструкції; роздаткові методичні матеріали	1–4, 6–8 13–16, 18, 19, 22, 25–27, 29–32, 38–43	Підготовка до семінарського заняття, виконання практичних завдань 1–3 рівнів складності. (3 год) Індивідуальні завдання (3 год)	16 тиждень
	Екзамен			1–10 11–37	Підготовка до екзамену	Згідно розкладу

Схема освітньої компоненти «Культура наукового мислення» (заочна форма навчання)

3 семестр, II курс

№ з/п Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, дискусія, групова робота)	Матеріали	Література.** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год (на самостійне опрацювання та індивідуальні завдання)	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Базисні категорії як системотвірна основа культури наукового мислення						
1	Тема 1. Культура наукового мислення як освітня компонента. Місце культури наукового мислення в системі людинознавчих наук. Тема 2. Культура у системі людинознавчих наук. Тема 3. Наука, її сутність, методологія. Науковий світогляд Тема 4. Сутнісні характеристики наукової культури як базової категорії	Лекція 1, 2 год.	Мультимедійна презентація; роздаткові навчально-методичні матеріали	1, 3, 9, 10 (основна); 11, 12, 14, 15, 18, 20, 21, 24, 26, 28, 31, 33–35, 37–43 (додаткова)	Опрацювання питань теоретичного блоку і блоку для самоконтролю (17 год) Індивідуальні завдання (2 год)	<i>Міжсесійний період</i>
2	Тема 4. Наукова культура — базова категорія в системі дослідження культури наукового мислення (з урахуванням наукового спрямування дослідника)	Семінарське заняття №1, 2 год.	Презентація; інструкції; роздаткові навчально-методичні матеріали	1, 3, 9 12, 14, 18, 24, 26, 33–35, 37–43	Підготовка до семінарського заняття, виконання практичних завдань. (3 год) Індивідуальні завдання (2 год)	Згідно розкладу
3	Тема 5. Мислення у системі людинознавчих наук. Тема 6. Сутнісні характеристики наукового мислення як базової категорії	Лекція 2, 2 год.	Мультимедійна презентація; роздаткові навчально-методичні матеріали	1–5 13, 16, 18, 23, 31, 32, 38–43	Опрацювання питань теоретичного блоку і блоку для самоконтролю (8 год)	<i>Міжсесійний період</i>
4	Тема 6. Наукове мислення — базова категорія в системі дослідження культури наукового мислення (з урахуванням наукового спрямування дослідника)	Семінарське заняття №2, 2 год.	Презентація; інструкції; роздаткові навчально-методичні матеріали	1–5 13, 16, 18, 23, 31, 32, 38–43	Підготовка до семінарського заняття, виконання практичних завдань 1–3 рівнів складності. (2 год) Індивідуальні завдання (1 год)	Згідно розкладу
Змістовий модуль 1. Головні аспекти формування культури наукового мислення дослідника						
5	Тема 7. Теоретичний аспект формування культури наукового мислення дослідника..	Лекція 3, 2 год	Мультимедійна презентація; роздаткові навчально-методичні матеріали	1, 3, 6, 7 13–16, 18, 19, 22, 25, 29, 30, 38–43	Опрацювання питань теоретичного блоку і блоку для самоконтролю (4 год) Індивідуальні завдання (1 год)	<i>Міжсесійний період</i>

6	Тема 8 Методологічний аспект формування культури наукового мислення дослідника.	Лекції 4, 2 год	Мультимедійна презентація; роздаткові навчально-методичні матеріали	1, 3, 6, 7 13–16, 18, 19, 22, 23, 25, 29, 30, 38– 43	Опрацювання питань теоретичного блоку і блоку для самоконтролю (5 год) Індивідуальні завдання (1 год)	<i>Міжсесійний період</i>
7	Тема 9. Практичний аспект формування культури наукового мислення дослідника.	Лекція 5, 2 год	Мультимедійна презентація; роздаткові навчально-методичні матеріали	1–4, 6–8 13–16, 18, 19, 22, 25–27, 29–32, 38– 43	Опрацювання питань теоретичного блоку і блоку для самоконтролю (5 год) Індивідуальні завдання (1 год)	<i>Міжсесійний період</i>
8	Тема 10. Діагностичний аспект формування культури наукового мислення дослідника.	Лекція 6, 2 год	Мультимедійна презентація; роздаткові навчально-методичні матеріали	1–4, 6–8 13–16, 18, 19, 22, 25–27, 29–32, 38– 43	Опрацювання питань теоретичного блоку і блоку для самоконтролю (5 год) Індивідуальні завдання (1 год) Індивідуальні науково-дослідні завдання (10 год)	<i>Міжсесійний період</i>
9	Тема 10. Експериментальне дослідження сформованості культури наукового мислення (у контексті дисертаційного дослідження)	Семінарське заняття №3, 2 год.	Презентація; ПК; інструкції; роздаткові методичні матеріали	1–4, 6–8 13–16, 18, 19, 22, 25–27, 29–32, 38– 43	Підготовка до семінарського заняття, виконання практичних завдань 1–3 рівнів складності. (2 год) Індивідуальні завдання (2 год)	Згідно розкладу
10	Екзамен			1–10 11–37	Підготовка до екзамену	Згідно розкладу

